

Comisia Europeana deschide o investigatie aprofundata privind ajutorul de stat pentru retehnologizarea reactorului 1 de la Cernavoda

Comisia Europeana a deschis o investigatie aprofundata pentru a evalua daca sprijinul public pe care România intentioneaza sa îl acorde pentru retehnologizarea si prelungirea duratei de viata a Unitatii 1 a Centralei Nucleare de la Cernavoda este conform cu normele UE privind ajutoarele de stat, potrivit unui comunicat al Executivului comunitar, remis, joi, spre publicare.

În ianuarie 2026, România a notificat la Bruxelles intentia sa de a sprijini retehnologizarea reactorului Unitatii 1 a Centralei Nucleare de la Cernavoda, cu mentinerea aceleiasi capacitati de productie a energiei electrice, respectiv 706 megawati, astfel încât acesta sa poata functiona pentru încă 30 ani.

Reactorul Unitatii 1 a fost pus în functiune în 1996. În prezent, acesta asigura aproximativ 10% din necesarul de energie electrica al României.

Întrucât în 2027 reactorul ar urma sa ajunga la sfârșitul duratei sale de viata estimate, prelungirea vietii acestuia cu un nou ciclu de exploatare de 30 ani este esentiala pentru asigurarea disponibilitatii pe termen lung a energiei electrice cu emisii scazute de dioxid de carbon. Obiectivul proiectului este de a spori securitatea aprovizionarii cu energie electrica a României si de a contribui la obiectivele de decarbonizare ale Uniunii.

Beneficiarul sprijinului este Nuclearelectrica (SNN), proprietarul si operatorul Centralei Nuclearoelectrice de la Cernavoda, care este detinuta majoritar de statul român, si, totodata, singurul operator de energie nucleara din tara. Valoarea nominala estimata a proiectului este de 3,2 miliarde euro.

Sursa citata arata ca România intentioneaza sa sprijine retehnologizarea unitatii nucleare prin patru masuri: un grant în valoare de 600 milioane euro; garantii de stat pentru împrumuturile contractate pentru finantarea investitiei; un contract bidirectional pentru diferenta (CfD) cu o durata de 30 ani, menit sa asigure venituri stabile centralei; un mecanism de protectie în cazul unor modificari reglementare în timpul constructiei si exploatarii.

"În aceasta etapa, pe baza evaluarii sale preliminare, Comisia considera ca proiectul este necesar si ca ajutorul faciliteaza dezvoltarea unei activitati economice. Cu toate acestea, Comisia are îndoieli cu privire la conformitatea deplina a masurii cu normele UE privind ajutoarele de stat", se arata în comunicat.

Din acest motiv, CE a decis sa deschida o investigatie aprofundata pentru a stabili: adecvarea si proportionalitatea pachetului de ajutor; impactul masurii de ajutor asupra concurentei de pe piata si daca acesta este redus la minimum; conformitatea cu alte dispozitii ale legislatiei UE, în special cu principiile care guverneaza conceperea schemelor de sprijin sub forma de contracte bidirectionale pentru diferenta, principii prevazute la articolul 19d alineatul (2) din Regulamentul privind energia electrica.

"Întrucât exista mai multe masuri de ajutor care, împreuna, pot limita riscurile pentru beneficiar, este important sa se asigure ca nu se acorda în ultima instanta un quantum al ajutorului mai mare decât este necesar. În special, Comisia are îndoieli cu privire la faptul ca pachetul propus asigura un echilibru adecvat între reducerea riscurilor pentru a crea conditii favorabile pentru investitii si mentinerea stimulentei pentru o conduita eficienta, evitând în acelasi timp transferul excesiv al riscurilor catre stat", se scrie în documentul Executivului comunitar.

De asemenea, CE "se teme" ca mai multe elemente esentiale ale contractului pe diferenta nu ofera stimulente eficiente în materie de exploatare si întretinere. Astfel, în etapa actuala, Comisia nu poate concluziona ca exista

suficiente garantii care sa împiedice transferul ajutorului catre consumatori sau anumiti participanti la piata.

Executivul Comunitar îsi va continua investigatia pentru a stabili daca preocuparile sale initiale sunt sau nu confirmate. Deschiderea unei investigatii aprofundate ofera României si partilor terte interesate posibilitatea de a prezenta observatii, fara a aduce însa atingere rezultatului investigatiei, se precizeaza în comunicat.

"În temeiul Tratatului privind functionarea UE (TFUE), statele membre sunt libere sa îsi stabileasca mixul energetic, conditiile în care îsi exploateaza resursele energetice si structura generala a aprovizionarii lor cu energie. Decizia de a promova energia nucleara este o competenta nationala. Ajutoarele de stat pentru sprijinirea energiei nucleare pot fi evaluate direct în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE, care permite statelor membre sa faciliteze dezvoltarea anumitor activitati economice în anumite conditii specifice. Ajutoarele trebuie sa fie necesare si proportionale si trebuie sa nu afecteze în mod nejustificat conditiile schimburilor comerciale într-o masura care sa contravina interesului comun. În urma intrarii în vigoare în iulie 2024 a noilor norme de organizare a pietei energiei electrice, Comisia evalueaza, de asemenea, conformitatea cu principiile referitoare la conceperea schemelor de sprijin aplicabile contractelor bidirectionale pentru diferenta, prevazute în Regulamentul 2024/1747", mentioneaza sursa citata.

Versiunea neconfidentiala a deciziei va fi publicata în Registrul ajutoarelor de stat, pe site-ul web al Comisiei privind concurenta, dupa ce se vor solutiona eventualele probleme legate de confidentialitate.